Dr. Molnár Katalin-Sövényházy Edit:
Média(kincs)tár kiaknázatlanul

Bevezető

Magyarországon ma már talán senkit nem kell meggyőzni arról, hogy a bűnmegelőzés fontos társadalmi feladat. Ezt magától értetődőnek tekintve inkább az a kérdés, hogy mindezt milyen célokat szem előtt tartva, miféle újszerű és hatékony módszerekkel kellene megvalósítani.

Pontosan ilyen kezdeményezés a Szegedi Rendőrkapitányságnak a Szeged és Térsége Bűnmegelőzési és Közbiztonsági Tanáccsal közösen indított *„Prevenciós Médiatár"* elnevezésű projektje. A program lényege, hogy különböző fórumokon és módokon (filmekkel, előadásokkal, szóróanyagokkal, felvilágosító munkával) felhívja az iskolás korú fiatalok és a felnőttek figyelmét arra, mi mindent tehetnek annak érdekében, hogy ne váljanak bűncselekmény áldozataivá.

Az immáron másfél éve működtetett médiatár folyamatos bővülése, *a bevont partnerek egyre növekvő köre* (a csatlakozás sorrendjében: Szeged, Nagykovácsi, Budakeszi, Sátoraljaújhely, Budapest, Kecskemét, Baja, Szombathely, folyamatban Pécs, Encs és Mórahalom) *is mutatja a szakma igényét ilyen jellegű oktatási anyagok készítésére. Mindezek ellenére a program hatékonysága nem éri el azt a szintet, amelyre alkalmas volna,* és amely a befektetett munka alapján elvárható lenne. Tanulmányunk célja többek között éppen az, hogy *felhívjuk a figyelmet a projektben rejlő kiemelkedő, ám eddig kiaknázatlan pedagógiai lehetőségekre*.

A tanulmány felépítésével arra törekedtünk, hogy a kezdeti lépésektől a jelenleg is zajló munkálatokon keresztül egészen a jövőben kínálkozó lehetőségekig, konkrét tervekig bemutassuk magát a projektet. Célunk azonban nem csak az egyszerű leírás. A mai Magyarországon ugyanis számtalan, a miénkhez hasonló igényű, modern projekt indul. Mindannyian az egyre erősödő társadalmi elvárásoknak kívánnak megfelelni, ám legtöbbjük a felmerülő nehézségek, akadályok hálójában vergődik. Mi azt is átgondoltuk, és be is mutatjuk, hogy *mifélék ezek a problémák*, *és hogyan lehetne rajtuk* nagyon egyszerűen, sokszor csak emberi hozzáállással, esetleg kisebb szervezeti átalakításokkal, apró jogszabályi módosításokkal *segíteni*. Ezeknek a részletezésén keresztül is fel szeretnénk hívni az illetékesek figyelmét arra, milyen halaszthatatlan lépések megtételére lenne szükség.

Leírásunkat modell értékűnek szánjuk, és abban a reményben adjuk közre gondolatainkat – köztük néha talán szigorúnak tűnő kritikai észrevételeinket is –, hogy ily módon is tevőlegesen hozzájáruljunk a hasonló helyzetek elkerüléséhez és a létező problémák megoldásához.

1. A projekt leírása

1.1. A médiatár felhasználása

A program keretében a Szegedi Rendőrkapitányság ötlete és kivitelező munkája, valamint a Szeged és Térsége Bűnmegelőzési és Közbiztonsági Tanács, a Nagykovácsi Készenléti Szolgálatok és Budakeszi Önkormányzata, a BM Bűnmegelőzési Akadémia, a Zemplénért Civil Szervezetek Szövetsége, a Kecskeméti Önkormányzat és Rendőrkapitányság, a Bajai Önkormányzat és Rendőrkapitányság, a Vas Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Osztálya anyagi támogatásával elkészítettünk 12 darab[1], egyenként 3–8 perces kisfilmet. Az eddigi filmek a gépkocsi-feltörések, a lakás- és hétvégiház-betörések, a besurranások, az alkalmi (kórházban, orvosi rendelőben, fodrásznál, szórakozóhelyen, bevásárlóközpontban elkövetett) lopások, a zseblopások, a fiatalok figyelmetlensége, befolyásolhatósága megelőzésére irányulnak.

A projekt neve: „Prevenciós Médiatár". A médiatár működési mechanizmusa röviden a következő: az új együttműködő a belépésekor egy új film finanszírozását vállalja, és az együttműködési megállapodás aláírásával jogosulttá válik a médiatár összes filmjének felhasználói szintű alkalmazására, kizárólag bűnmegelőzési célzattal. A későbbi belépők filmjeit természetesen a korábban társulók is megkapják, és jogosan használhatják. Az elkészült kisfilmek témái:

1. Egy gépkocsi-feltörés megelőzése;
2. Egy lakásbetörés megelőzése;
3. Egy zseblopás megelőzése;
4. Egy családiház-betörés megelőzése;
5. Besurranások megelőzése;

[1] A pályamű benyújtása óta két újabb kisfilmmel gyarapodott a Médiatár, melyeknek címe: Házalók; Alkalmi lopás piacon, temetőben.

6. Egy hétvégiház-betörés megelőzése (a Zemplén Televízió filmje);
7. Péntek 13. (egy iskolás egy napja, veszélyhelyzetekkel);
8. Besurranás kórterembe, orvosi rendelőbe;
9. Alkalmi lopás szórakozóhelyen;
10. Alkalmi lopás bevásárlóközpontban;
11. Fiatalkorúak által gyermekkorú sérelmére elkövetett rablás;
12. Irány a buli! (drogmegelőzés).

1.2. A médiatár gyakorlati alkalmazása, működési mechanizmusa

A médiatár egyes filmjeinek pedagógiai célja az, hogy mind a pedagógusokat, mind a szülőket, de mindenekelőtt magukat a diákokat megtanítsuk arra, hogyan kell a válsághelyzeteket azok eszkalálódása előtt felismerni, honnan és milyen segítséget várhatnak azok megoldásához, és mindenekelőtt ők maguk mit tehetnek, hogy a veszélyhelyzetet elkerüljék, a problémát megoldják. Vagyis nem csupán ismeretekkel kell elhalmozni a diákságot, hanem a helyzetek kezelésének módját kell megtanítani. A módszer lényege sokkal inkább a személyiségfejlesztésről szól, hiszen ha egy egészségesen fejlődő fiatal tudja, mit és miért tesz, akkor inkább képes lesz nemet mondani a „bűnre csábító" hívásra.

A bűncselekmények, az elkövetővé és az áldozattá válás megelőzése nem könnyű. Főleg a kábítószer-megelőzés kényes terület, hiszen itt fordulhat elő a nem megfelelően megválasztott módszer, előadó esetén, hogy inkább kíváncsiság ébred a fiatalban, és kipróbál valamilyen kábítószert, melynek a fogyasztásáról éppen lebeszélni próbáltuk. A legújabb kutatások szerint[2] a hosszú távú projektek a sikeresek. Természetesen az előadónak a gyerekekkel való egyszeri találkozása is lehet nagyon hatásos. Magyarországon is ismerünk ilyen jól működő, hatékony prevenciós előadást, csakhogy annak alapvetően más a működési mechanizmusa. Az efféle előadások éppen monumentalitásukkal, látványosságukkal, az előadó személyének szinte „varázserejével" hatnak.[3]

[2] Günther Holztrattner: Élménypedagógia című, 2003 decemberében, Sopronban rendvédelmi szakembereknek tartott előadása nyomán

[3] Klobusitzky György, a Rendőrtiszti Főiskola oktatója sok éve járja az országot híres és méltán sikeres bűnmegelőzési „show-műsorával", amelyet e tanulmány szerzői jól ismernek.

Persze ezeknek a hatásmechanizmusa is épít a folyamatosságra, hiszen például olyan elemeket tartalmaz, amelyek kifejezetten a gyerekek emlékezőképességére hatnak. Például képek és hangeffektusok tömény felidéző erejét használja, amelyek hosszú távon beépülnek a gyerek fantáziavilágába, és bármikor egy-egy „hívó szóval" felidézhetőek. Ezeket mint valamiféle „bűnmegelőzési toposzokat" aztán a gyerekekkel rendszeres kapcsolatban álló pedagógus-rendőr kiválóan tudja használni. Ezért azt is nagyon kívánatosnak tartanánk, ha az ilyen prevenciós előadásokkal valamennyi D.A.D.A. rendőr, sőt pedagógus megismerkedne.

Másmilyen „sikerrel" kecsegtet az a módszer, amikor a bűnmegelőzési témák egy hosszú távú projektbe illeszkednek. Ez esetben nem annyira a látványosság, a hirtelen hatás, az egyediség, sokkal inkább a folyamatos, ám kitartó és fokozatos hatás elérése és fenntartása a cél. Ennek része a csoportképzés, a személyiség erősítése és fejlesztése. Ilyenkor az előadó (pedagógus, rendőr) személyisége kerül fő szerepbe, illetve az, hogy milyen minőségű és mélységű kapcsolatot tud kialakítani a rá bízott gyerekekkel. Hozzá tud-e járulni ahhoz, hogy a gyerekek nem egyszerűen csoportként, hanem közösségként, vagyis sokkal erősebben tudjanak megbirkózni a felmerülő nehézségekkel. A közösségek megfelelő összetartással elkerülhetik, hogy bizonyos deviáns személyiségek, „galerik" agresszivitásukkal, bűncselekményeikkel áldozattá tegyenek egyes személyeket, vagy akár osztályokat, közösségeket. Meg szeretnénk mutatni, hogy az egyes emberek milyen erővel rendelkeznek, hogy nincsenek egyedül a bajban, és a közösségek hogyan rekeszthetik ki megfelelő magatartással a nemkívánatos „elemeket", személyeket. Nyilvánvaló, hogy a két módszer kombinálása a legideálisabb, mert így érhetjük el a kívánt hatást a megelőzésben.

A médiatár kisfilmjeinek elkészítésénél és felhasználásánál is elsődleges szempont az, hogy ne elkövetőket neveljünk, vagyis ne adjunk ötleteket. Ez azonban a képi anyag miatt gyakran lehetetlen. A kisfilmek felhasználásánál ezért különösen ügyelünk az ellenpontozásra, hiszen ha elmeséljük, hogyan valósult meg egy bűncselekmény, akkor is olyan ismereteket továbbítunk, amelyek felhasználva, „lemásolva" visszaüthetnek. A mindennapi életben a televíziózás azonban a krimikkel, akciófilmekkel sokkal nagyobb veszélyt jelent, éppen ezért a médiát megfelelően „használni" tudó generáció képzése a cél. Ha a személyiség egészséges, akkor nem kezd el „bűnt elkövetni" csak azért, mert hallott róla vagy látta, hogy ezt mások hogyan teszik.

A modern televíziózás által egyre jobban uralt világban a pszichológiai szakirodalomnak is jelentős része foglalkozik éppen ezekkel a kérdésekkel. Konkrétabban azzal, hogy a televízióban látott erőszak hogyan hat a gyerekek lelki egészségére, ad-e egy fajta mintát a hétköznapi viselkedésükre[4]. Régi érv az e téma körüli viták azon táborában, akik szerint nem önmagában a virtuális valóságban (pl. filmvásznon) látott erőszak szül a hétköznapi életben is erőszakot, hogy a hagyományos mesék is tele vannak erőszakkal. Egy-egy Andersen-mese például nyugodtan vetekedhetne bármelyik mai horror- vagy akciófilmmel. Ez önmagában igaz. Csakhogy amikor a szülő vagy az óvónő mesél, a gyermek nyugodt körülmények között, biztonságban érezheti magát, és pontosan tudja, hogy hol van a mese és a fantáziavilág vége, és hol kezdődik a valóság. Erre épp a befogadást figyelemmel kísérő felnőtt személye a biztosíték. A gond akkor kezdődik, amikor ez a szakértő „felügyelet" megszűnik, nincs kihez kérdésekkel fordulni, nincs fogódzó a kétfajta világ különválasztásához. Ehhez jön még az a „nehezítő" körülmény, hogy a ma felnövekvő generációk számára sem a családban, sem pedig a szélesebb környezetben nincs meg az a biztonságot és pozitív mintákat, értékeket közvetítő közösség, amely sikeresen megóvhatná őket az erőszak káros hatásaitól.

E helyütt, ha szerény mértékben is, de mindenképpen szükségesnek tartjuk ennek a kérdésnek az említését, hiszen a bűnmegelőzési témájú kisfilmek (illetve az összes többi iskolai bűnmegelőzési műfaj) felhasználásának is épp ez a lényege. Ha azt szeretnénk, hogy a hatás pozitív és ideális legyen, akkor a pedagógusnak-rendőrnek elsősorban ezt a szakértő felügyeletet kell ellátnia, ezzel is biztosítva a gyermek egészségesebb személyiséggé fejlődését. A szocializációs hatásokról, illetve a pedagógus szerepéről további fejtegetések olvashatóak a következő, a projekt módszertani hátterét taglaló 2. fejezetben is.

2. A projekt módszertani alapjai

2.1. Iskola és szocializáció

Az iskola a család után a második legfontosabb színtere a társadalmi szerepekre, elvárásokra való felkészülésnek. A jó iskolákért folyó harc már a beíratásnál elkezdődik, hiszen a szülők egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek arra, hogy gyermeküket megfelelő iskolába írassák. A „jó"

[4] Csak néhány újabb szakirodalmat kiemelve: Marcel Frydman: Televízió és agresszió. Pont Kiadó, Budapest, 2004.; Pszichológia pedagógusoknak. Szerk.: N. Kollár Katalin–Szabó Éva. Osiris Kiadó, Budapest, 2004. (21. fejezet: Problémás tanulók, okok és megoldási javaslatok, illetve 26. fejezet: A média szocializációs hatásai); Horváth György: Pedagógiai pszichológia. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004. (3.3. fejezet: Problémás gyerekek)

iskola azonban sajnos nem mindig a gyermeknek és képességeinek a legmegfelelőbb iskolát jelenti. Ezt azért fontos megjegyezni, mert a kora gyermekkori iskolai kudarcok (rossz jegyek, bukás, megszégyenítés stb.) többek között olyan tényezők, amelyek a fiatalokat iskolai diákcsínynek induló tevékenységekre ösztökélik, amelyek azonban később bűncselekménybe torkollhatnak, vagy már eredetileg is ezt a súlyosabb kategóriát merítik ki.

Nem mindegy tehát, hogy milyen értékeket, magatartásformákat közvetít és erősít meg az iskola. Sajnos közismert tény, hogy a mai modern társadalmi viszonyok között és a rendkívül felgyorsult élettempó által diktálva az iskolának is egyre nehezebb a kihívásokkal szembenéznie, és igen nehéz helyzetben van, ha meg szeretné óvni az ifjúságot a rá leselkedő veszélyektől. Végső soron csakis az egészségesen fejlett, érett személyiség biztosít igazán megfelelő alapot ahhoz, hogy az egyén ne váljék deviánssá. A pedagógia legfontosabb célkitűzése tehát mindenkor az kell, hogy legyen, hogy hozzájáruljon a személyiség kiteljesedéséhez. A széles társadalmi összefogáson alapuló, ily módon a rendőrség szakértelmét is igénybe vevő integrált oktatási programok pontosan azt a célt tűzik ki maguk elé, hogy lehetőség szerint minél többet segítsenek ebben az amúgy is rendkívül leterhelt pedagógusoknak.

2.2. A multimédiás oktatástechnikai eszközök szerepe

Nyilvánvaló, hogy ma már – legalábbis önmagukban – azokkal a pedagógiai módszerekkel (olvasás, frontális oktatás, feladatlapok, tesztek kitöltése stb.), amelyekkel húsz vagy akár tíz éve sikeresen lehetett a gyerekek figyelmét lekötni, nem sokra megyünk. A mai felnövekvő generációk számára a vizualitás már anyanyelv. A gyerekekhez vezető utak közül éppen ezért a média adta lehetőségek magukért beszélnek, ezeket hiba lenne nem kihasználni. Ha azonban a modern oktatástechnikai eszközök által kínált lehetőségekkel megkésve élünk, akkor a hatás ugyanaz lesz: 5-10 év múlva a multimédiás oktatással is előfordulhat, hogy nevetséges lesz az addigra talán mindent elsöprő, s ily módon az oktatásba is betörő virtuális valósággal szemben.

Kétségtelen, hogy az oktatástechnikai eszközök sok újat hoztak a pedagógiába. Ezek az eszközök azonban csupán olyan értékűek, amilyen pedagógiai tartalommal megtöltjük őket.

Igen értékes lehet egy eszköz műszakilag, de hogy mennyi lesz a pedagógiai értéke, az kizárólag az általa hordozott pedagógiai tartalmon múlik.[5]

„Az audiovizuális eszközök elterjedt használata azon az elven alapul, hogy ezek az eszközök kevésbé elvontak, mint a nyomtatott szó."[6] Edgar Dale szerint a pedagógiai tapasztalatok piramisszerűen épülnek egymásra, mégpedig a legelvontabbaktól kiindulva a legközvetlenebbekig és a legvalóságosabbakig. A legelvontabb tapasztalatok a szóbeli képek. A vizuális szimbólumok, jelek, sematikus ábrák, hangfelvételek, a rádió és az állóképek még mindig a viszonylag elvont tapasztalatok közé tartoznak. Ezek után – haladva az egyre közvetlenebb tapasztalások felé – a filmek, a televízió, a kiállítások, majd a kirándulások, demonstrációk következnek. A „sor" végén a dramatizált tapasztalatok (pl. dráma- és szerepjáték, bábszínház), a mesterségesen előidézett tapasztalatok (modellek, szimuláció), illetve a közvetlen, célirányos tapasztalatok állnak.[7]

„Az oktatási folyamatban a tanuló ezt a lépcsőt általában mindkét irányban bejárja, összekapcsolva a szimbólumokat a tapasztalati tényekkel; és a szóbeli szimbólumokat rendszerint az összes többi oktatási eszközzel együtt használják. De nyilvánvaló, hogy az audiovizuális segédeszközök, például a rádió és a televízió, nagyon közel vannak a közvetlen tapasztaláshoz, és nagy megelevenítő erejük van. Közbenső szinten vannak a legelvontabb és a legközvetlenebb között, lehetővé teszik a tanulónak, hogy könnyebben bejárja a lépcsőt mindkét irányban, hogy szóbeli és fogalmi ismereteit valóságos és emlékezetes tapasztalatra alapozza, hogy általánosítson, és alkalmazza, amit megtanult."[8]

2.3. A pedagógus szerepe az audiovizuális eszközök használata során

Természetesen azonban szó sincs arról, hogy pusztán a filmek használatától korszerű lenne az oktatás, illetve hogy a filmvetítés eredményesen helyettesíthetné a pedagógust. „Lehet korszerűtlen a pedagógiai tevékenység a technikailag legmagasabb szintű eszköz használata

[5] Vö.: Poór Ferenc: A videotechnika lehetőségei a képzésben. Tankönyvkiadó, Budapest, 1990., 5. old.

[6] Nagy Sándor: Az oktatás folyamata és módszerei. Volos Bt., Budapest, 1993., 107. old.

[7] Vö.: Szűcs Pál: Tanulmányok az innovatív oktatási technológiák köréből. REÁL, Budapest, 1993., 8. old.

[8] Wilbur Schramm: Az új tanítási eszközök az Egyesült Államokban. Etudes et Documents d'Education. No. 48. Paris. Unesco, 1963. I. fejezet. Ford.: Kiss Árpád. ORKM Dok. Idézi: Nagy Sándor: Az oktatás folyamata és módszerei. Volos Bt., Budapest, 1993. 108. old.

ellenére is. Mindig a pedagógiai célnak, a közvetítendő művelődési anyagnak kell meghatároznia az eszközök használatát, és ebben a pedagógusnak kell kimondani a döntő szót. A technikai eszköz pedagógiai alkalmazásában a pedagógus, a szakember a meghatározó tényező."[9] Az idevonatkozó kutatások[10] – többek között – az alábbiakat is megállapították:

- „A tanulók többet tanulnak, ha a filmet és a televízióadást más iskolai tevékenységekkel összekapcsolva használják fel; a vetítést dokumentáció bemutatása készíti elő, majd beszélgetés követi. […] Az oktatási folyamat szerves részévé főleg akkor válhat, ha valóságos megfigyelés és elemzés kapcsolódik hozzá, s megfelelő következtetésekhez vezet.[11]
- A tanulók könnyebben megtanulják azt, amire a figyelmüket ráirányítjuk. „A tanulmányozott tárgy szemléltetése nem azonos a tisztán külsőlegesen demonstráló tevékenységgel. A demonstráció nem csupán a tárgyak és jelenségek bemutatása, hanem mindenekelőtt a megfigyelés irányítása, mivel a bemutatás lényege éppen abban van, hogy a pedagógus irányítja a tanulók észlelését. A tanulmányozandó tárgyak és jelenségek »felmutatása« – a megfigyelés kellő irányítása nélkül – önmagában még nem garantálja a szükséges összefüggések, jellegzetességek tükröződését a tanulók tudatában."[12]
- A tanulók akkor is többet tanulnak, ha aktív szerepeket adunk nekik a film vetítése közben. A kisfilmek utáni megbeszélések során azt tapasztaltuk, hogy a diákok általában maguk ismerik fel a filmben a szereplők által elkövetett hibákat, a helyzet kialakulásához vezető problémákat, és szakmai felügyelet mellett a megoldási módokat is maguk találják meg. A megbeszélések természetesen kiválóan kombinálhatóak, elmélyíthetőek szerepjátékokkal is.

„Akkor alkalmazzuk helyesen ezt a korszerű lehetőséget, ha a gondolkodás és a cselekvés mozgósítására, irányítására szolgál, megfelel az aktív pedagógiai helyzetnek. Arra kell törekednünk, hogy olyan tartalommal teljék meg a felhasznált audiovizuális ismerethordozó, amely intenzívebbé teszi a tanulók, a hallgatók gondolkodását, cselekvését, és fejleszti egész személyiségüket."[13]

---

[9] Poór Ferenc: A videotechnika lehetőségei a képzésben. Tankönyvkiadó, Budapest, 1990., 5. old.

[10] Wilbur Schramm: Az új tanításai eszközök az Egyesült Államokban. Etudes et Documents d'Education. No. 48. Paris. Unesco, 1963. I. fejezet. Ford.: Kiss Árpád. ORKM Dok.

[11] Nagy Sándor: Az oktatás folyamata és módszerei. Volos Bt., Budapest, 1993., 108. old.

[12] Nagy Sándor: Az oktatás folyamata és módszerei. Volos Bt., Budapest, 1993., 108. old.

[13] Poór Ferenc: A videotechnika lehetőségei a képzésben. Tankönyvkiadó, Budapest, 1990., 6. old.

3. A médiatár fejlesztése

3.1. További kisfilmek forgatása

Az újabb kisfilmek témái lakossági igény szerint merülnek fel. A Szegedi Rendőrkapitányságon tett feljelentésekből, illetve a csatlakozni kívánó rendőrségek kérése alapján tudjuk, hogy az adott térségben milyen jellemző elkövetési és áldozattá válási módok megelőzése a fontos. A kisfilmek témáját mindig rendőrségi szakember állítja össze, ebből készítik el a forgatókönyvet a televíziós kollégák. Fontos, hogy mindig ugyanazokkal a tévésekkel dolgozzunk, hiszen ők már a rendőrségi célokat szem előtt tartva tudják, mire kell kihegyezni egy történetet, mennyire fontos, hogy mindent bűnmegelőzési szempontból célzottan, szabályosan mutassunk be (például megtörténjen a gépkocsiban a biztonsági öv bekötése, az irányjelző használata akkor is, amikor nem ilyen témát dolgozunk fel stb.), és semmi ne legyen félreérthető.

A folyamatos együttműködés következtében a tévések egy idő után kezdik „rendőri" szemmel nézni a bemutatni kívánt anyagot, a szakmaiságot szem előtt tartva ők „csak" a technikai megvalósítást befolyásolják, ezzel is segítve a hangsúlyos részek kiemelését. Ebben segítenek a vágások, a fény- és hangeffektek, a lassítások, a közelítés és távolítás stb. Éppen ezért elengedhetetlennek tartjuk, hogy a kisfilmek forgatása továbbra is a jól bevált stábbal történjen, ahol az emberek jól megismerik egymást, ezért jól tudnak együtt dolgozni, és egymást motiválják.
Az összeszokott stáb előnye, hogy minden különösebb magyarázkodás, a lényeg sokszori hangsúlyozása nélkül mindenki tudja, hogy mit kell tennie, mire kell odafigyelnie, mit és miért kell kiemelni, így a munka gyorsan és olajozottan halad. Az eddigi gyakorlat is mutatja, hogy az állandó résztvevők mindig szeretnék felülmúlni a legutóbbi, legjobban sikerült alkotást. Az eredmény pedig nem marad el, hiszen a kisfilmeket egymás után megnézve, látható a fejlődés, az egységesség és a közös hullámhossz megtalálása. Mégis vannak gondjaink, melyekről részletesen a 4.3. számú alfejezetben szólunk.
Tervezett kisfilmjeink:

- kerékpárlopások megelőzése;
- strandlopások megelőzése;
- besurranás irodába, felügyelet nélkül hagyott értékek;

- lopások vonaton;
- mobiltelefon-lopások megelőzése;
- baleset-megelőzés stb.

Az, hogy további kisfilmek szülessenek, nagyrészt természetesen anyagi kérdés.

3.2. Önálló honlap készítése

A program népszerűsítésének igen korszerű módja lehetne, ha önálló honlappal rendelkeznénk. Ehhez jelen pillanatban nem is elsősorban az anyagiak hiányoznak. Mindenekelőtt egy web-tárhelyre lenne szükség, ahol azok gondozhatnák a felkerülő anyagokat, akik készítik őket. Ennek a megteremtése a rendőrségen belül az engedélyeztetések miatt szinte lehetetlen, mert csak a rendszergazda végezheti ezeket a munkálatokat, és ő is csak előzetes parancsnoki utasításra tölthet fel adatokat. Ez a hierarchikus, szolgálati úton történő elintézési mód pedig ahhoz vezet, hogy végül semmilyen adat nem kerül fel sehová. Hiába van a projekt kezdete óta kész honlap-anyagunk, mégsem érhető el sehol.

A honlap természetesen a kezdeti stádiumot tükrözi, mintegy másfél éve nem fejlesztjük, mivel remény sem mutatkozik arra, hogy nyilvánosan hozzáférhető legyen. Tervezzük, hogy minden kisfilmből néhány kockányi ajánlót is elhelyezünk rajta, ez azonban csak hang nélkül történhetne, mivel a zenei jogdíjakkal hasonló típusú problémák merülnek föl, mint a társadalmi célú hirdetéseknél (lásd a 4.4. alfejezetben írtakat). A mindennapi munkavégzés mellett (a médiatárral kapcsolatos ügyintézés, országszerte újabb csatlakozók felkutatása, előadások tartása, forgatókönyvek írása, filmek forgatása stb.) a program népszerűsítésére azonban már sajnos nem marad energia.

3.3. A szakemberek jövőbeli képzése

A projekt nagyszerűen beilleszthető a rendőrség biztonságra nevelő (D.A.D.A) programjába, és így a D.A.D.A rendőrök, valamint az ifjúságvédelmi felelősök képzésével országosan megvalósítható.

A szakemberképzés minden tevékenységi körben elengedhetetlen, főképpen azonban olyan területeken kiemelkedően fontos, melyek a rendvédelmi iskolai képzésből eddig kimaradtak, vagy az élet úgy hozta, hogy a mindennapok átalakulása miatt új problémakörök, módszerek keletkeztek, amelyekkel a szakembereket meg kell ismertetni.

A médiatár – folyamatos bővüléséből adódóan – mindig gyorsan reagál az új, frissen megjelent elkövetési módszerekre, megtévesztési módokra, bűncselekménytípusokra. Használata pedagógiai és felhasználói szintű műszaki alapismereteket is igényel. A kisfilmek előadásba, iskolai órába való integrálása könnyen elsajátítható, így a továbbképzések bemutató órával, tréninggel megoldhatóak. Ha a rendőrség központi irányítása pl. a D.A.D.A. oktatók, ifjúságvédelmi felelősök részére a filmeket hozzáférhetővé teszi, a felhasználók képzését a leendő D.A.D.A. oktatók számára a képzésükkor, a többiek számára pedig továbbképzésen könnyen lehetővé tehetjük. Ehhez csak egy teremre, a médiatárral való oktatásban járatos pedagógus-rendőrre, egy számítógépre vagy laptopra, egy projektorra és a módszert elsajátítani kívánókra van szükség. A képzés tehát nem költségigényes.

A szakemberképzés célja, hogy minél több oldalú szemléletet adjunk a felnövekvő generációknak, hiszen ők már ezeket az új módszereket elsajátítva, természetesnek véve nőnek fel, így kevesebb gondot okoz nekik pl. az áldozattá válás kockázatának helyes magatartással történő elkerülése.

Központi szervként a Bűnmegelőzési Akadémia oktatói hálózata is bevonható akár a regionális, akár az országos képzésbe, így a regionális koordinátorokon keresztül a helyi képzéseket is el lehet indítani. A Szegedi Rendőrkapitányság kezdeményezései között egyébként erre is találunk példát.

3.4. Pedagógusok és civil szervezetek szakembereinek képzése

Nem elég azonban csupán a rendőri szakmát felkészíteni a tennivalókra. A civil szakemberképzés legalább ilyen fontos feladat, hiszen csak olyan pedagógusoktól, megelőzéssel foglalkozóktól várhatjuk el a problémamegoldást, akik a rájuk váró nehézségeket ismerik, időben felismerik, és szakszerűen megoldják, tudva, hogy mindehhez honnan, milyen segítséget kaphatnak. Ha például a szülő nem veszi észre, hogy a gyermeke

rossz társaságba keveredett, csavarog, bűncselekményeket követ el vagy kábítószerezik, akkor a pedagógusnak lehet erre esélye, hiszen a diákok belelátnak egymás életébe, megfelelő kapcsolat kialakításával a gyermekek sok mindent elárulnak magukról és egymásról.

A médiatár kisfilmjei pedagógusok számára is hasznosak, hiszen egy-egy bűnmegelőzési óra megtartása nem feltétlenül rendőri feladat. A filmek az iskolai tantervbe, az osztályfőnöki órák menetébe, az Egészségtan nevű tantárgyba könnyen beilleszthetőek. Az ilyen órák megtartására alkalmas pedagógusok képzése a fent leírt rendőrségi szakemberképzéshez hasonló, forrásigénye az előzőével megegyezik. A leendő pedagógusok képzését a főiskolai/egyetemi tanárképzésben képzeljük el, ahol speciálkollégiumokon ismertetnénk meg a jövő pedagógusait a kor veszélyeivel, az áldozattá válás elkerülésének ajánlott módjaival. A problémák nagy részével a tanárok szembesülnek, az iskolai lopások, az iskolai erőszak, a besurranások, a kábítószerek elleni harc az ő mindennapjaiknak is része. A tanárképzésben mindehhez szinte semmilyen segítséget nem kapnak, s tanácstalanul indulnak el pályájukon, miközben a gyerekek ilyen irányú nevelésében is óriási a felelősségük.

A képzés ilyen területre való kiterjesztésének kiváló példái a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság, a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskola és a Védőnőképző Főiskola speciális kollégiumi kurzusai. 2004. május 6-án Szegeden írták alá a belügyminiszter jelenlétében azt a szándéknyilatkozatot, amelyben a Szegedi Tudományegyetem rektora, a Rendőrtiszti Főiskola igazgatója, Szeged Megyei Jogú Város Polgármestere és a Belügyminisztérium Helyettes Államtitkára együttműködésükről biztosítják egymást, hogy a bűnmegelőzést szervezett keretek közt kívánják integrálni az oktatásba.

3.5. Kábeltelevíziós sugárzással a lakosság szélesebb rétegeinek elérése

A médiatár kisfilmjei nem csak iskolai felhasználásra készülnek, hanem mind minőségben, mind pedig mondanivalóban alkalmasak arra, hogy televízióban (helyi kábeltelevízióban) sugározzák őket.

Az eddigi gyakorlat szerint a televíziós társaságok különböző típusú műsoraikban választják a bűnmegelőzést témául. A kereskedelmi televíziók híradós műsoraikban tájékoztatnak igen

ritkán és nagyon rövid hírekben bűnmegelőzésről, mégis ezekben a médiatár kisfilmjeinek részleteit szívesen használják rendőrségi szakemberek nyilatkozatainak illusztrálására, egyes akciók, szezonális bűncselekmények közérdekűségéből fakadó tájékoztatásra. A Magyar Televízió Kékfény című bűnügyi magazinjában, ill. az MTV 2 „Válaszd a tudást! NYOM-ON" ismeretterjesztő sorozatában hosszabb műsoridőt sikerült nyerni az ügynek. Itt jut idő arra, hogy rendőrök hitelesen nyilatkozzanak egyes bűncselekménytípusokról, azok megelőzéséről ill. nyomozásáról. Egy-egy kisfilm lejátszása pedig érthetővé varázsolja, miről is beszélnek a szakemberek.

A helyi kábeltelevíziók, regionális televíziók biztosítják a legtöbb műsoridőt, hiszen számukra a legfontosabb a helyi lakosság problémáinak bemutatása és megoldása. Ezeken a csatornákon napi rendszerességgel sugározzák a kisfilmeket, melyeket így egyre többen láthatnak, és kevesebben esnek a figyelmetlenségük, óvatlanságuk áldozatává. A filmek végén feliratokban javasolt magatartási formákat betartva bűncselekmény észlelése esetén tudják, milyen rendőrség által ajánlott magatartásformák segíthetnek a szituáció megoldásában, segítségkérésben.

Gyakorta szokás arra panaszkodni, hogy a rendőrség és a média kapcsolata nem megfelelő. Az e projektben megvalósuló együttműködés azt igazolja, hogy igenis lehetséges korrekt kapcsolat kialakítása. Ehhez azonban mindkét félnek fel kell ismernie, hogy az érdekük közös. Mint minden más kezdeményezés, ez is elsősorban személyes kapcsolatok révén indukálódik, és tartható fönn hosszú távon.

Itt hívnánk fel a figyelmet ismételten arra az ellentmondásra, hogy a program immár a szélesebb nyilvánosság előtt is kezdi megtalálni megfelelő helyét, miközben éppen a legfontosabb színtéren: szakmai körben nem talál méltó támogatásra és népszerűsítésre, hiszen még mindig sokan nem is hallottak róla. A színvonalat illetően ezúttal talán érdemes volna megbízni a média „ízlésében": ha szakembereik érdemesnek tartják a filmek országos sugárzását, akkor talán a rendőrség is nyugodt szívvel használhatná őket bűnmegelőzési és áldozatvédelmi munkája során.

3.6. Társadalmi célú hirdetések készítése

A társadalmi célú hirdetések néhány éve egyik napról a másikra jelentek meg a televíziózásban. Először szkeptikusan néztük, mit is szeretnének elérni, de mára már mindennapjaink szerves részét képzik. Egy „amennyire csak lehetséges" képi anyag néhány feliratban megfogalmazott jó tanáccsal próbál célt érni a televíziózó közönségnél. Vajon van értelme? Mindenképpen azt mondjuk, hogy van, annál is inkább, hiszen a bűnmegelőzésnek a kereskedelmi csatornák is helyet kell hogy biztosítsanak, ez jogszabályban[14] rögzített kötelezettségük.

A műsoridőben megfelelően elhelyezett társadalmi célú hirdetés, még ha pillanatokra is, de figyelemfelhívó, informatív, és éppen ezért hatásos. Legalábbis hatásos lenne, ha nem gördülnének egyéb zeneijogdíj-finanszírozási problémák az utunkba (lásd erről részletesen a 4.4. számú alfejezetben írtakat), amelyek megakadályozzák, hogy a tévénézők nagyon széles körében hívjuk fel a figyelmet elszaporodó, de könnyen elkerülhető bűncselekménytípusokra és azok megelőzési módjaira.

4. Néhány példa a projekt megvalósításának és folyamatos működésének nehézségeire

[14] 1996. évi I. Törvény a rádiózásról és a televíziózásról. „8. § (1) Az országos és a körzeti műsorszolgáltató – a szakosított műsorszolgáltató kivételével – napi műsoridejének tíz százalékában köteles *közszolgálati műsorszámokat* (kiemelés tőlünk) szolgáltatni. (2) Közszolgálati műsorszámokat a fő műsoridőben legalább huszonöt percben kell szolgáltatni. Ha a műsorszolgáltató a fő műsoridőben nem ad műsort, 7.00 és 18.30 óra közt kell *közszolgálati műsorszámokat* (kiemelés tőlünk) szolgáltatnia legalább huszonöt percnyi műsoridőben.

2. § 18. *Közszolgálati műsor:* az a műsor, melyben a közszolgálati műsorszámok meghatározó szerepet játszanak, és amely a műsorszolgáltató vételkörzetében élő hallgatókat, nézőket rendszeresen tájékoztatja közérdeklődésre számot tartó kérdésekről. 19. *Közszolgálati műsorszám:* a műsorszolgáltató vételkörzetében (országos, körzeti, helyi) élő hallgatók, nézők tájékozódási, kulturális, állampolgári, életviteli szükségleteit, igényeit szolgáló műsorszám, így különösen: [...]

f) a mindennapi életvitelt segítő, az állampolgárok jogi és közéleti tájékozódását szolgáló, az egészséges életmódot, a környezetvédelmet, a természet- és tájvédelmet, *a közbiztonságot, a közlekedésbiztonságot elősegítő ismeretek terjesztése"* (az utolsó kiemelés tőlünk, az előzőek az eredeti szövegben).

4.1. Emberi tényezők

A legnagyobb probléma, mint mindig, az emberi tényező. A döntési helyzetekben lévő bűnmegelőzéssel foglalkozó kollégák közül sajnos még ma sem ismerik fel elegen a már meglévő módszerekben, eszközökben rejlő lehetőségeket. Még ennél is nagyobb probléma azonban, hogy a gyakorlati tapasztalattal rendelkező munkatársak kreatív, sokszor könnyen megvalósítható ötletei sem juthatnak el a megvalósulásig. Egyik nagy akadálya ennek többek között az a szigorú hierarchia (pl. szolgálati út), amely a bűnmegelőzési szakemberek mindennapos munkavégzését rendre ellehetetleníti. Szomorú példája ennek az, ami a másfél éve egyelőre csak alakulófélben lévő médiatárral történik: képtelenek vagyunk elérni, hogy az erre hivatott központi szerv méltó módon felkarolja, és ezzel szakembereihez eljuttassa a már kész kisfilmeket. Jelenleg ez az egyetlen(!) akadálya annak, hogy országszerte valamennyi D.A.D.A. oktató megismerje, és tanóráin használhassa őket. Jóllehet a D.A.D.A. módszertan ismer korábban készült videofilmeket, ezek aktualitása azonban mára erősen megkérdőjelezhető, hiszen a megváltozott életkörülmények szemléltetésére, a mai veszélyhelyzetek bemutatására alkalmatlanok.

4.2. Finanszírozás

Az előző problémától természetesen nem választhatók el a finanszírozási gondok. Szomorú tény, hogy sok esetben a rendőrség már eleve a pályázat lehetőségétől is elesik, hiszen a városi kapitányságok – nem önálló költségvetési szerv lévén – csak más szervezeti egységekkel (RFK-k, önkormányzatok, alapítványok, egyéb civil szervezetek) közösen juthatnak anyagi forrásokhoz. Ennek a természetes velejárója és számunkra legnagyobb hátránya az, hogy a társpályázók szakmai kompetencia hiányában is maguknak tartják fenn a döntési jogokat. Például azzal, hogy „megnyirbálják” a költségvetést, ellehetetlenítik a kívánt projekt megvalósítását, ill. nem a szakmailag prioritást élvező programok valósulhatnak meg. Sajnálatos, hogy a rendőrségen meglévő szellemi tőke éppen ilyen okokból nem kamatoztatható. Miközben rengeteg új ötlet születne, az energiák nagy része arra forgácsolódik szét, hogy a mindennapi munkát végző, szakmailag hozzáértő, de nem vezető pozícióban lévő a „döntnököket” győzködi. Faramuci helyzet, hogy – különösen az EU finanszírozási lehetőségeinek korszakában – a sok kínálkozó támogatási formát a rendőrség nem tudja kihasználni, miközben a fennmaradásáért küzd. A megoldást abban látjuk, hogy a

pályázatra jogosult szervek végre azok lehessenek, akik a tényleges munkát végzik. Például másfél éve fiók lakója a korunk egyik fenyegető veszélyét, az iskolai erőszak megelőzését célzó törekvés. Egy 15–20 perces oktatófilmhez egy mindenkit megmozgatni kívánó kampány kapcsolódik, mely esetmegbeszélésből, internetes vitafórumból, játékos feladványokból, vetélkedőkből állna.

4.3. A stáb

Ugyancsak a finanszírozási gond és emberi tényező kérdése, hogy kik készítsék a filmeket. Mivel a filmforgatás egyedül a televíziósok számára jár anyagi haszonnal, természetes, hogy időről időre felmerül az a kérdés, hogy *a filmeket melyik stúdió készítse*. A 3.1. számú alfejezetben is hangsúlyoztuk, hogy a kisfilmek készítésekor a legfontosabb szempont a szakmaiság következetes végig vitele.

Ezt csak egy összeszokott csapat képes megvalósítani, tehát nem szabadna, hogy felmerüljön az anyagi érdekek által diktált szakmai „irigység". Hiába állna az önkormányzat érdekében, hogy saját üzemeltetésű helyi televíziója részesüljön előnyben, a megbízhatóságnak, az együttműködési tapasztalatnak, a határidő betartásának és a minőségnek ilyen érdekek nem mehetnek a rovására.

Érthető az, hogy a projektüzemeltető (kistérségi bűnmegelőzési tanács) arra kíván hangsúlyt fektetni, hogy a terület televíziós stúdiói egyformán részesüljenek a megbízásokból, hiszen ez a politika számára alapvető, viszont egy szakember nem ezt kell, hogy szem előtt tartsa. Ha már a projektüzemeltető személye szóba került, azt is feltétlenül hangsúlyoznunk kell, hogy a jelenlegi rendszerben nem biztos, hogy jó helyen vannak az „üzemeltetési" jogosultságok: mivel a rendőrség saját anyagi forrással nem rendelkezik, így a médiatár bővítését maga megoldani forrás híján nem tudja, így a „projektüzemeltetőre" van utalva. Az üzemeltető viszont az anyagi támogatás fejében, más célokat szem előtt tartva és – sajnos szakmai kompetencia hiányában – a hogyanba is bele kíván szólni. Ez pedig megengedhetetlen.

4.4. Jogalkotási kérdések

Egy újabb típusú, mégpedig jogalkotási problémát vetnek fel a Prevenciós Médiatár keretében készülő *társadalmi célú hirdetések.* Ezek 25–30 másodperces spotok, amelyek jelenleg sajnos reklámnak minősülnek. Zenei jogdíjuk egy kisfilmének a sokszorosába kerül: míg egy megelőzési kisfilmé 3 300 Ft + ÁFA/perc (tehát egy 5 perces kisfilmé 16 500 Ft + ÁFA), addig egy 25 másodperces társadalmi célú hirdetésé 33 000 Ft + ÁFA. Ez a drágaság az oka, hogy nem találunk rá finanszírozót. Kívánatos volna, ha az elkövetkezendő időben, a bűnmegelőzési munkát megkönnyítendő, e téren változás állna be. Az effajta spotok sugárzása komoly társadalmi érdeket szolgál, mert figyelemfelhívóak, széles kört érnek el, így a bűnmegelőzésben betöltött szerepük óriási. Ehhez azonban az összefogásnak egy újabb lépése szükséges, melyben az erre hatni tudó szervek elérik, hogy az ilyen típusú információk olcsóbban juthassanak el az állampolgárokhoz.

Jobb híján egyelőre az is járható megoldásnak tűnik, hogy hosszas egyeztetés eredményeként elértük, hogy ha tíz spothoz ugyanazt az aláfestő zenét használjuk, akkor ez egy kisfilm árába, azaz 130 000 forintba kerül[15].

Hasonló típusú jogdíj probléma adódik a honlapon bemutatandó kisfilmajánlóknál is. A már elkészült és rendezett zenei jogdíjú kisfilmek nyilvános web-tárhelyen történő népszerűsítésekor a zenei jogdíj más elbírálás alá esik: ismét fizetni kellene, ha hanggal együtt helyeznénk fel az alig néhány másodperces részeket. Csak nem letölthető kategória létezik, 300 Ft/másodperc, de minimum 20 000 Ft + 25 % ÁFA közzétételi díjazással.

5. Összegzés

Tanulmányunkban a Prevenciós Médiatár keletkezésének történetét, működésének módszertani hátterét, alkalmazásának lehetőségeit és népszerűsítésének, valamint terjesztésének nehézségeit, akadályait mutattuk be. Mindenképpen újszerű mindaz, amiről szóltunk, hiszen *jelenleg sem hasonló modern bűnmegelőzési filmes anyag nincs az országban, sem pedig a bemutatásukat és elemzésüket tartalmazó tanulmány nem készült.*

[15] Ez az összeg a pályázatírás idejéhez (2005. augusztus) képest ≈150 000,- Ft-ra módosult, és mindig a film hosszúságától függ.

Azonban nemcsak az egyszerű bemutatást tűztük ki célul, hanem azon keresztül *fel szerettük volna hívni a figyelmet azokra az elkerülhetetlen lépésekre, amelyek ahhoz szükségesek, hogy ez a projekt, illetve az ehhez hasonlóak ne csak elkezdődjenek, hanem folyamatosan és sikeresen, társadalmi funkciójukat minél jobban betöltve működjenek is.* Elsősorban az emberi hozzáállásra, a szemléletbeli nyitottságra, és persze az ehhez kapcsolódó néhány szervezeti átalakításra gondolunk, s tanulmányunkban is ezekre összpontosítottunk. Ezek híján az a sokakban minden nehézség ellenére meglévő munkakedv is alábbhagyhat, amellyel még ideig-óráig működtethetőek az ilyen kezdeményezések. Ez a szellemi erőforrások olyan mértékű kihasználatlanul hagyása lenne, amely hátráltatná a magyar rendőrség modernizációját, és így az európai normákhoz való közeledését.

A kisfilmek használata számos bűnmegelőzéssel foglalkozó szakembernek, továbbá civil szervezetnek, pedagógusnak könnyíthetné meg mindennapi munkáját. Értő és gondos használata nyomán keletkező társadalmi hasznához sem férhet kétség. Hogy mindennek a munkának milyen a hatékonysága, az kizárólag azon múlik, hogy *a módszer megfelelően széles körben ismert legyen, és azt magas minőségi követelményeknek eleget téve alkalmazzák*.

Feltétlenül szükséges tehát a filmek forgatását folytatni. Ehhez arra van szükség, hogy magát a projektet és az elkészült kisfilmeket megismertethessük iskolákkal, önkormányzatokkal, kapitányságokkal, civil szervezetekkel, bűnmegelőzésbe invesztálni kívánó cégekkel, népszerűsítő fórumokkal annak érdekében, hogy újabb és újabb csatlakozni kívánó szervezeteket találjunk. A médiatár bővülése minden egyes partner számára előnyt jelent, s az újabb csatlakozók esetén a médiatár is folyamatosan bővül.

A filmek a megfelelő módon a célközönséghez eljutva érhetik el céljukat, hogy a nézők, elsősorban a fiatalok felkészítésével, a helyes magatartásmódok közvetítésével csökkenjenek a történetekben bemutatott bűncselekménytípusok elkövetésének, illetve az áldozattá válásnak az esélyei. A kisfilmek a mai kor problémáit modern módszertani eszközökkel dolgozzák fel. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a célközönség számára érthető nyelven, az érdeklődést felkeltve jól „működnek” a történetek, a gyerekek szívesen, nyitottan fogadják a szakmailag és pedagógiailag is felkészült rendőr kollégák ilyen tematikájú foglalkozásait. Bízunk tehát abban, hogy a jövő még több helyszínt (iskolát) és alkalmat (tanórát) szül, ahol egyre több fiatal ismerkedhet meg ilyen módon is a bűnmegelőzés lehetőségeivel.

Tanulmányunkat mindvégig többes számban fogalmaztuk. Szeretnénk azonban hangsúlyozni, hogy ez itt csupán „szerzői többes" volt. Talán hihetetlenül hangzik, de *a projekt teljes menedzselését az összes hozzá kapcsolódó munkálattal* (ügyintézés, forgatókönyvek készítése, csatlakozó partnerek szerzése, filmek forgatása, szakemberek képzése, iskolai oktatás, a program szerény népszerűsítése, országos és helyi televíziókban műsoridő szerzése stb.) *egyetlen személy végzi*. A rendőrség már sokszor szidott hierarchikus rendszerében mindez persze csak úgy lehetséges, hogy helyi szinten jelentős vezetői támogatást élvez mind a program, mind pedig a vele dolgozó személy. Mindez elgondolkodtató, hiszen ebből az is következik, hogy a projekt további sorsa egyes személyektől függ.

Sokak által ismert tény, hogy az elmondottak nem csak erre a projektre igazak. Sok helyen egy esetleges személyügyi változás (vezetőváltás, nyugdíjazás, gyerekszülés, természetes fluktuáció stb.) kitűnő kezdeményezések folytatását akadályozza meg. A sokat áhított rendőrségi reform bekövetkezése többek között ilyeneken is múlik. *Pedig ezek a változások nem csak a társadalom érdekeit szolgálnák, hanem a szervezeten belül is nagy szükség lenne rájuk.* Hiába vannak ugyanis „alulról jövő", minden nehézség ellenére is működőképes kezdeményezések, ha azok a maguk közvetlen módján nem érvényesülhetnek. A munkát végző személy vagy csoport közvetlenül a pályázatokon nem vehet részt; anyagi forrást sem innen, sem máshonnan nem szerezhet; önálló döntést nem hozhat; a projektnek önálló honlapot rendőri mivolta miatt nem létesíthet stb.

Megoldást erre a helyzetre csak abban látunk, ha ezeket a túlzott és sokszor felesleges „hierarchikus köröket" végre megszüntetjük. A minisztériumok például azoknak írják ki a pályázatokat, akik a támogatás elnyerése esetén a lényegi munkát megvalósítják. Ez csupán egy egyszerű, de nagyon lényeges döntés kérdése, mely nagyon sok problémától megmenthetné a „végeken" dolgozókat.

Különben valóban fennáll a veszély, hogy például egy ilyen projekt folytatás nélkül, azaz a *Média(kincs)tár továbbra is kiaknázatlanul marad!*

Bibliográfia

Bábosik István: A nevelés elmélete és gyakorlata. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999.

Bagdy Emőke–Telkes József: Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában. Tankönyvkiadó, Budapest, 1988.

Frydman, Marcel: Televízió és agresszió. Pont Kiadó, Budapest, 2004.

Gerlinder, Ostner: Gyógyító mesék. A gyermeki agresszió és félelem ellen. Magyar Könyvklub, Budapest, 1996.

Gordon, Thomas: T.E.T. A tanári hatékonyság fejlesztése. Gondolat Kiadó, Budapest, 1991.

Haller József: Miért agresszív az ember? Osiris Kiadó, Budapest, 2005.

Holztrattner, Günther: Élménypedagógia. Előadás. 2003. december, Sopron

Horváth György: Pedagógiai pszichológia. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004.

Lovász Károly: Élménypedagógia. Lectum Kiadó, Budapest, 2005.

Nagy Sándor: Az oktatás folyamata és módszerei. Volos Bt., Budapest, 1993.

Poór Ferenc: A videotechnika lehetőségei a képzésben. Tankönyvkiadó, Budapest, 1990.

Pszichológia pedagógusoknak. Szerk.: N. Kollár Katalin–Szabó Éva. Osiris Kiadó, Budapest, 2004.

Schramm, Wilbur: Az új tanításai eszközök az Egyesült Államokban. Etudes et Documents d'Education. No. 48. Paris. Unesco, 1963. I. fejezet. Ford.: Kiss Árpád. ORKM Dok.

Sipos Kornél (szerk.): Drogmegelőzés az iskolában. Magyar Testnevelési Egyetem Továbbképző Központ, Budapest, 1995.

Szűcs Pál: Tanulmányok az innovatív oktatási technológiák köréből. REÁL Kiadó, Budapest, 1993.

1996. évi I. Törvény a rádiózásról és a televíziózásról